

Antiqvae Lectionis Tomus ...

In Qvo Plvra Qvam XX. Antiqua monumenta, nunquam edita

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1602

XIV. De Transity Episcopi ad Vilinam ciuitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64160](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-64160)

Stabat autem quasi moles immobilis terræ affixa, At vbi satis miraculi ac stuporis hoc habitu infelix illa in-tuentibus ostenderat, ipsique famuli dolore ac tædio affecti, iam abire illamque dimittere vellent, soluta illa repente corruit fontemque animam in ignem tartareum efflavit. Quam leuantes in vehiculum, En, inquiunt, qua-lem manipulum de agro die Dominico reportamus. Quod factum vbi perferente fama passim vulgatum est: nam famuli statim ad Ecclesiam currentes Baptismum postulant, stupidi, quod acciderat referentes. Et credentibus quidem fides aucta est ex miraculo; non creden-tes autem & si qui adhuc blasphemi extiterant, ad cre-dendum ex pœna mulctaue mulieris eruditii sunt.

Dies autem Dominicus & alia solennitates reueren-tius obseruare cœperunt: & tamen ipsum cum suis omni-bus Episcopum, quam omnem eorum doctrinam ampli-us reueriti sunt.

DE TRANSITV EPISCOPI ad Vilinam ciuitatem.

XIV.

X PLETIS autem illic fermè quinquaginta diebus, acceptis à Duce legatis, & conducto-ribus, de ipso loco, ciuibus, DOMEZLAO videlicet, & filio eius, viris honoratis, per lacus & refusio-nes marinas VILLINAM vesti sunt nauigio.

Est autem ciuitas hæc magna & fortis: homines ipsius loci crudeles erant & barbari. Cum autem appropinqua-sent ciuitati, conductores eorum hærere, pauere atque inter se mussitare cœperunt. Quod intelligens Episco-pus,

pus, Quid est, air, quod ad inuicem confertis? At illi, timemus, inquiunt, pater tibi ac tuis. Populus iste durus semper & indomitus fuit. Si ergo placet tibi applicemus, & moram in littore usq; ad crepusculum noctis faciamus, ne forte ciuitatem manifeste ingrediendo, tumultum populi super nos suscitemus.

In singulis autem ciuitatibus Dux pallacium habebat & curtem cum aedibus, ad quam si quis confugisset, lex talis erat, ut quolibet hoste persequente, securus ibi consisteret & illas. Dixerunt ergo, si per noctem ad Ducis tecta intramus, freti securitate, paulatim ciues conueniendo, negotiumque nostrum illis pedetentim insinuando, melius fortasse proficiemus. Placuit consilium, ut cum dies abscessisset: tecti vmbra noctis, curtem & mœnia Ducis inuasurunt illis ignorantibus. In crastinum vero ubi eos viderunt, & qui nam essent, & unde & quare venimus, maligni homines scrutati sunt.

Primo quidem moueri ac sensim turbari, currere ac distruere, videre illos, iterumque videre & alijs alij nuntiare.

Postremo vero insano furore correpti, magno tumultu, securibus & gladijs alijsq; telis armati sine villa reuerentia in ipsam Ducis curtem irrumpentes, mortem eis sine villa retractatione, nisi quanto citius de curia & de ipsa ciuitate fugerent comminabantur.

Erat in ipsa curte aedificium quoddam fortissimum, trabibus & tabulis ingentibus compactum, quod STYBA vel pyramide vocant, in quo scrinia & clitellas, & Capellani Episcopi & pecunias & quæsq; preciosa de naui portauerunt: quin & propter impetum furentis populi cum Episcopo & clericis omnes illuc configuerant.

D d d z

Sed

Sed illi vociferabantur & clamabant, exire eos compellentes. Sed moram eis facientibus, quasi à furore illi effsent cessatur, magis eorum exarsit insania, factoq; impetu stabam aggrediuntur, & dissipant, lecto primum, dein parietibus disiectis, & excisis. Tunc vero Episcopus ad coronam passionis se inuitari sperans, alijs trepidantibus, qui busdam etiam pre pauore lachrymantib⁹, ille spiritu iocundo & hilari vultu stabat intrepidus optans & gliscens, ut vel unum ictum aut vulnus in nomine Iesu accipere dignus habeatur. PAVLICIVS vero & legati videntes quia verè insaniunt omnes, & quia illic moram facere deterius est atque deterius in medium populi exilientes, validissimo clamore, ac si & ipsi furarent, extensis manibus, silentium fieri postulant. Quib⁹ ad modicum sedatis, illi continuo prosecuti. Quid est hoc? inquiunt. Et causam totam in semetipsos translumentes, Nos, aiunt, hic in curia domini nostri ducis pacifice hinc exire permittite. Quid furitis in nos? Quem læsimus ex vobis? At illi, Impostorem, inquiunt, illum Episcopum & cæteros cum eo Christianos, Deos nostros blasphemantes interficere venimus. Sed si eos salutare vultis, ecce damus locum cito eos extra ciuitatem deducite. Plateæ autem ciuitatis palustres erant & lutoſæ, & pontes extracti, & tabulæ vndiq; positi propter lutum. Artipiens ergo PAVLICIVS, per manum trahere cœpit Episcopum, & deducere, adhortans modestè, ut si posset prosperantius iret. Ut autem per medium turbæ omnes non in perturbatis passibus extra curtim vñq; ad pontes deuenimus: ecce quidam de turba vir barbarus & fortis, librata, quam gestabat ingenti phalanga, vasto ictu caput ferire viſus est Episcopi: Sed ille auertens caput, humero ictum suscepit, eodēq; geminante cominus & alio eminus in eum iacente contum, inter manus PAVLITII ac HILTA NI sacer-

sacerdotis ducentium illum à ponte in lumen prostravit Otto Episcopus. PAULICIVS vero animo & corpore ibi se virum exhibens, iacentem Episcopum, nec propter imminentia tela deseruit, sed proprij corporis obiectu crebras percussionses excipiens, inque cœnum à ponte inguine tenus descendens subleuabat de luto prostratum. Similiter & alij Sacerdotes, & clerici dum protegunt illū & iacenti manus porrigunt, fustibus & contis iuxta suum Pontificem in nomine Iesu vapulauerunt. Tandem multo discrimine ponte arrepto, rursum ire & abire coeperunt extra ciuitatem ibique à prudentioribus sedati cessauerunt, à nobis absentes. Ergo trans lacum de sicco ponte à tergo ne iterum impetum super eos facerent, in campo inter areas, & loca horrorum decumbendo respirauerunt videntes, & denuo merantes socios; & quia nullus defuit, Deum benedicentes, ex hoc autem magis gaudentes, quod digni habitu sunt pro nomine Iesu contumeliam pati. Postquam autem respirauerunt, & illi deseruerūt, Otto beatissimus, Proh dolor, inquit, bona spe cassati sumus. Palma in manibus erat; vos eam (Deus vobis ignoscat filij & fratres) extorsistis de manibus nostris, vix omnes illi iectus ynius passioni sufficerent, sed dum omnes ad coronam profiliuistis nec vnu pervenire dimisistis. Cui PAULICIVS, Satis, inquit domine, nobis visus es accepisse. Parum inquit ille quia voto minus, Tua quoq; audacia meam ex magna parte præcipit benedictionem, hoc autem dixit de ierbis quos ille intercepit. Constat tamen Episcopum tribus plagiis vapulasse, manserunt ergo per dies quinq; trans stagnū quod cingebat ciuitatem, exspectantes, si forte meliori animo fierent. Interea vero Christiani ad illos sœpe ibant & redibāt; similiter & illorum primates veniebant ad istos, excusare se, stultis hominibus & vilioribus de plebe culpam illius tumultus

Ddd 3

multus

multus imponentes. Habuit ergo Episcopus cum eis verbum de fide Christianismi, quasi per ambages hortans eos & suos. Præferebat etiam nomē & potentiam ducis POLONIAE, & quomodo ad illius iniuriā spectat illata sibi suisque contumelia, quidem mali contra eos inde oriri queat, nisi forte illorum intercedat cōuersio, insinuavit. At illi consilium se accepturos dicebant, regressisque ad suos omnia hanc tractabant diligenter atque retractabant: tandemque in unius sententiae formam concesserunt videlicet super hoc verbo se facturos quidcumque facerent STETINENSIS. hanc enim ciuitatem antiquissimam & nobilissimam dicebant intra POMERANORVM, matremque ciuitatum, & satis iniustum fore, se aliquam nouam religionis obseruantiam admittere, quam illius auctoritate prius roborata non fuisse.

DE TRANSITVE IUS ad Stetinam.

XV.

VIBVS auditis Episcopus STETINAM nihil cunctatus adire festinat, & quandam de VILINENSIBVS ciuibus NEDAMERVM nomine, utriam sibi monstraret, assumpit. Hic autem familiaritate Episcopi bene vivens, cum filio suo quasi alter Nicodemus, occulte eos frequentabat, & quæ dicebantur, libenter audiebat. Ahij quoque nonnulli de ipsa ciuitate occulte Christum colebant tam viri quam mulieres. Isti etiam frequentabant eos, dum ibi moras facerent, de quibus rebus eis humanitatem honeste impendentes, spirituali consolatione ab Episcopo recreati sunt; optantes, ut STETINA recipiente verbum Dei, VILINA quoque recipere ex ratione pasti conuincatur. Quidam de ipsis quid de Christo sentiant, Christianis patetacientes, in locum suum occulite